

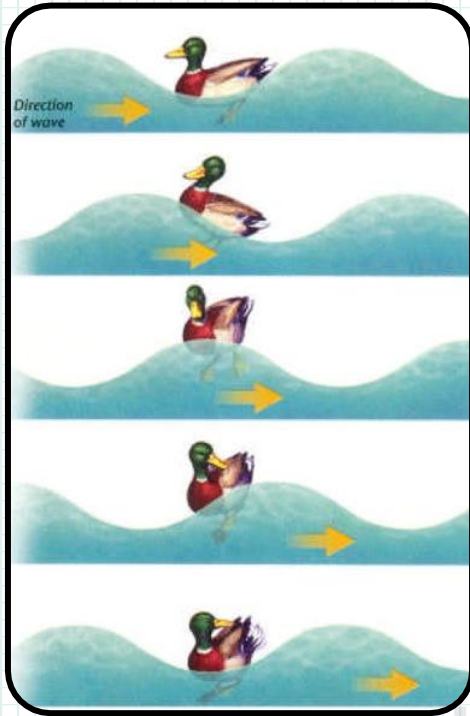

คลื่น

คลื่น คือ “การถ่ายเทพลังงาน” จากแหล่งกำเนิดคลื่นไปยังจุดใดๆ เช่น คลื่นน้ำ เซอิก เสียง แสง เป็นต้น

ประเภทของคลื่น

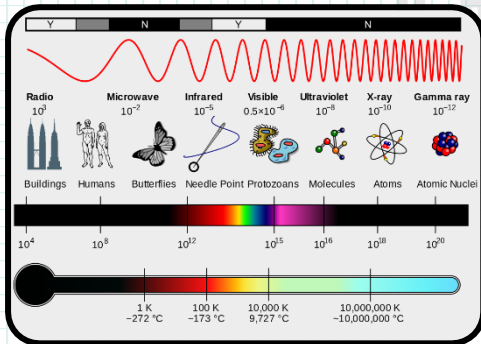
แบ่งโดยอาศัย ตัวกลาง จะแบ่งคลื่นได้ 2 ชนิด คือ

1. คลื่นกล

(mechanical wave)

- อาศัยตัวกลาง ในการถ่ายเทพลังงาน
- อนุภาคตัวกลางสั่นขึ้นและลง แต่ไม่ได้เคลื่อนที่ตามคลื่นไปด้วย
- รูปแบบการสั่นของอนุภาคตัวกลาง เป็นรูปแบบ SHM
- ตัวอย่างคลื่นประเภทนี้ คลื่นในเส้นเชือก คลื่นน้ำ คลื่นเสียง เป็นต้น

2. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

(electromagnetic wave, EMW)

- ไม่อาศัยตัวกลาง ในการถ่ายเทพลังงาน
- ตัวอย่างคลื่นประเภทนี้ รั้งสีแกมมา รั้งสีเอ็กซ์ รั้งสีอัลตราไวโอเลต แสง รั้งสีอินฟราเรด คลื่นไมโครเวฟ คลื่นวิทยุ เป็นต้น

ADD LINE พี่ตั้ว

เทคนิคเยอะ เข้าใจง่าย ใช้สอบได้จริง

www.physicsblueprint.com

Follow IG พี่ตั้ว

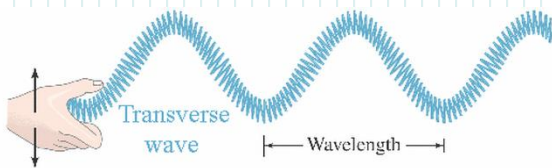

ออกแบบกระบวนการคิด พิชิตฟิสิกส์และวิศวะทุกสนามสอบ by พี่ตั้ว

แบ่งโดยอาศัย ทิศทางการสั่น จะแบ่งคลื่นได้ 2 ชนิด คือ

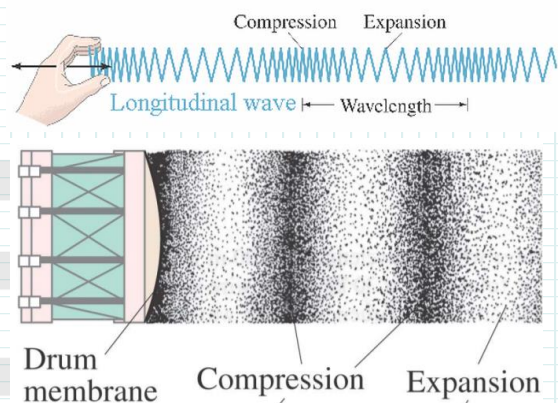
คลื่นตามขวาง (transverse wave)

- คือคลื่นซึ่งมีทิศการถ่ายทอดพลังงาน ตั้งฉาก กับทิศของการสั่นอนุภาค เช่นคลื่นในเส้นเชือก เป็นต้น

คลื่นตามยาว (longitudinal wave)

- คือคลื่นที่มีทิศการถ่ายทอดพลังงาน ขนาน กับทิศการสั่นของอนุภาค เช่น คลื่นเสียง เป็นต้น

แบ่งโดยอาศัย ช่วงเวลาที่ยาว จะแบ่งคลื่นได้ 2 ชนิด คือ

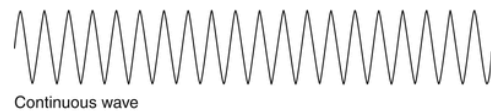
คลื่นตล (pulse wave)

- คือ คลื่นที่เกิดจากการรบกวนตัวกลาง แบบไม่ต่อเนื่อง

คลื่นต่อเนื่อง (continuous wave)

- คือ คลื่นที่เกิดจากการรบกวนตัวกลาง แบบต่อเนื่อง

ADD LINE พี่ตั้ว

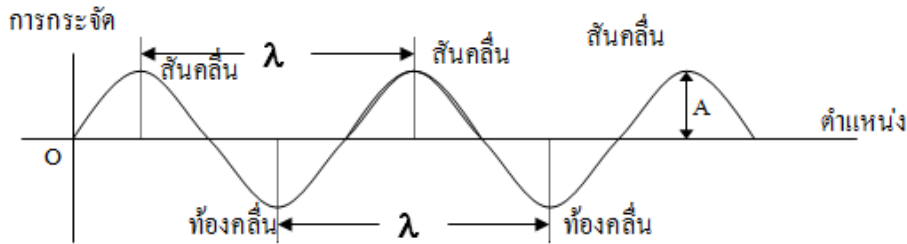
เทคนิคเยอะ เข้าใจง่าย ใช้สอบได้จริง
www.physicsblueprint.com

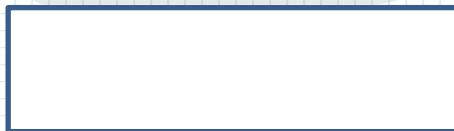
Follow IG พี่ตั้ว

ส่วนประกอบของคลื่น

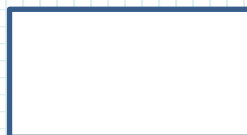
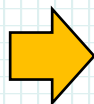

- 1) สันคลื่น (crest)
- 2) ท้องคลื่น (trough)
- 3) แอมพลิจูด (amplitude , A)
- 4) ความยาวคลื่น (Wave length, λ) ***
  - คือระยะทางของคลื่น 1 ลูก ที่วัดเป็นเส้นตรงจากจุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดสุดท้ายของหนึ่งลูกคลื่น เช่น ระยะระหว่างสันคลื่นคลื่นที่อยู่ติดกัน หรือ ระยะระหว่างท้องคลื่นที่อยู่ติดกัน ก็ได้
- 5) คาบเวลา (Period, T)
  - คือเวลาที่คลื่นใช้ในการเคลื่อนที่ครบ 1 ลูกคลื่น มีหน่วยเป็นวินาที (s)
- 6) ความถี่ (frequency , f)
  - คือ จำนวนรอบที่คลื่นเคลื่อนที่ได้ใน 1 วินาที หรือ จำนวนคลื่นที่เกิดใน 1 วินาที
  - ความสัมพันธ์ระหว่าง คาบเวลา (T) และ ความถี่ (f) สัมพันธ์กันดังนี้

- 7) อัตราเร็วคลื่น (wave speed , v)
  - คือระยะทางที่คลื่นเคลื่อนที่ได้ใน 1 วินาที เราสามารถคำนวณหาอัตราเร็วคลื่นได้จาก
  - หากคลื่นเคลื่อน 1 รอบ จะได้ระยะทาง λ เมตร และใช้เวลา T วินาที
  - จากความสัมพันธ์ $T = 1/f$ จึงสามารถจัดสมการได้เป็น

$$v = \frac{s}{t} = \frac{\lambda}{T}$$

ADD LINE พี่ตั้ว

เทคนิคเยอะ เข้าใจง่าย ใช้งานได้จริง

www.physicsblueprint.com

Follow IG พี่ตั้ว

ออกแบบกระบวนการคิด พิชิตฟิสิกส์และวิศวะทุกสนามสอบ by พี่ติ๋ว

สมบัติของคลื่น

1. การสะท้อน (Reflection)	2. การหักเห (Refraction)
<p>The diagram illustrates reflection. An incident ray strikes a horizontal surface at a point. A vertical dashed line represents the normal. The angle between the incident ray and the normal is labeled θ_i. The reflected ray is shown on the opposite side of the normal, with an angle θ_r. Incident and reflected wave fronts are shown as parallel lines perpendicular to their respective rays.</p>	<p>The diagram shows a ray passing from a less dense medium (air) into a more dense medium (water). The incident ray in air makes an angle θ_1 with the normal. The refracted ray in water makes a smaller angle θ_2. Wave fronts are shown as curved lines that bend towards the normal at the interface. Points A_1, A_2 and distances ℓ_1, ℓ_2 are marked to illustrate the change in wave speed.</p>
3. การแทรกสอด (Interference)	4. การเลี้ยวเบน (Diffraction)
<p>The diagram shows two sources, A_1 and A_2, emitting circular wave fronts. The central point between them is labeled CM. Points N_1, N_2 are marked along the wave fronts, illustrating the resulting interference pattern.</p>	<p>The diagram illustrates diffraction. The top part shows a 'Wide gap - small diffraction effect' where wave fronts pass through a large slit with minimal bending. The bottom part shows 'Large wavelength - large diffraction' where long waves bend significantly around the edges of a slit.</p>

ADD LINE พี่ติ๋ว

เทคนิคเยอะ เข้าใจง่าย ใช้สอบได้จริง
www.physicsblueprint.com

Follow IG พี่ติ๋ว

โจทย์ฝึกฝีมือ : คลื่น

1. แหล่งกำเนิดคลื่นให้คลื่นความถี่ 400 เฮิรตซ์ ความยาวคลื่น 12.5 เซนติเมตร คลื่นที่เกิดจะมีอัตราเร็วเท่าใด และในระยะทาง 300 เมตร คลื่นนี้จะใช้เวลาเคลื่อนที่เท่าไร
  1. 25 เมตร/วินาที, 3 วินาที
  2. 25 เมตร/วินาที, 6 วินาที
  3. 50 เมตร/วินาที, 3 วินาที
  4. 50 เมตร/วินาที, 6 วินาที

2. แหล่งกำเนิดคลื่นปล่อยคลื่นมีความยาวคลื่น 5 เซนติเมตร วัตถุอัตราเร็วได้ 40 เมตร/วินาที ในเวลา 0.8 วินาที ได้จะเกิดคลื่นทั้งหมดที่ลูกคลื่น
  1. 320
  2. 640
  3. 800
  4. 1200

ADD LINE พี่ตั้ว

เทคนิคเยอะ เข้าใจง่าย ใช้สอบได้จริง
www.physicsblueprint.com

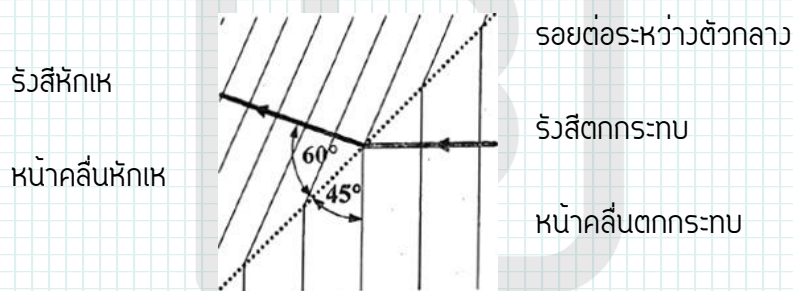

Follow IG พี่ตั้ว

ออกแบบกระบวนการคิด ฟิสิกส์และวิศวะทุกสนามสอบ by พี่ตั้ว

3. ในการทดลองโดยใช้แท่งคลื่นพบว่าความเร็วของคลื่นในน้ำลึกเป็น 2 เท่าของความเร็วในน้ำตื้น ถ้าจะทำให้เกิดการสะท้อนกลับหมด คลื่นจะต้องตั้งต้นเคลื่อนที่จากบริเวณไหนและมีมุมวิกฤตเท่าใด
1. น้ำตื้น , 30 องศา
  2. น้ำลึก , 30 องศา
  3. น้ำตื้น , 60 องศา
  4. น้ำลึก , 60 องศา

4. คลื่นผิวน้ำหนักตรงเคลื่อนที่จากบริเวณน้ำลึก (แรวาสีเทา) เข้าสู่บริเวณน้ำตื้น เกิดการหักเหโดยหน้าคลื่นตกกระทบและรังสีหักเหทำมุม 45 องศา และ 60 องศา กับระนาบรอยต่อระหว่างตัวกลาง ตามลำดับ ดังภาพ

ถ้าอัตราเร็วของคลื่นผิวน้ำในบริเวณน้ำลึกเท่ากับ $\sqrt{2}$ เมตรต่อวินาที อัตราเร็วในบริเวณน้ำตื้นเท่ากับกี่เมตรต่อวินาที (กำหนดให้ $\sqrt{2}=1.41$ $\sqrt{3}=1.73$ และ $\sqrt{6}=2.45$)
(วิชาสามัญ มี.ค. 64)

ADD LINE พี่ตั้ว

เทคนิคเยอะ เข้าใจง่าย ใช้สอบได้จริง

www.physicsblueprint.com

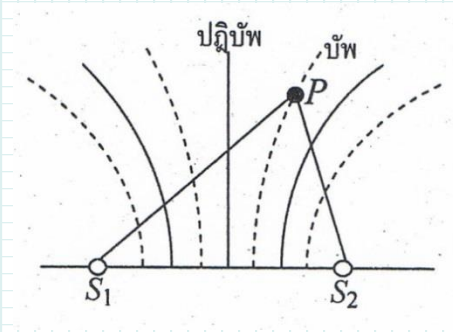
Follow IG พี่ตั้ว

ออกแบบกระบวนการคิด พิชิตฟิสิกส์และวิศวะทุกสนามสอบ by พี่ตั้ว

5. จากรูป แสดงภาพการแทรกสอดของคลื่นผิวน้ำที่เกิดจากแหล่งกำเนิดอาพันธ์ S_1 และ S_2 มี P เป็นจุดบนเส้นบัพ ถ้า S_1P เท่ากับ 10 เซนติเมตรและ S_2P เท่ากับ 7 เซนติเมตร ถ้าอัตราเร็วของคลื่นทั้งสองเท่ากับ 30 cm/s แหล่งกำเนิดคลื่นทั้งสองมีความถี่เท่าใด

1. 3 เฮิรตซ์
2. 4 เฮิรตซ์
3. 5 เฮิรตซ์
4. 6 เฮิรตซ์

6. ถ้าให้คลื่นน้ำเคลื่อนที่ผ่านช่องเปิดที่มีความกว้าง 2.2 เซนติเมตร อยากทราบว่าคลื่นน้ำที่มีความยาวคลื่นเท่าใดจะแสดงการเลี้ยวเบนได้เด่นชัดที่สุด

1. 0.5 เซนติเมตร
2. 1 เซนติเมตร
3. 1.5 เซนติเมตร
4. 2.5 เซนติเมตร

ADD LINE พี่ตั้ว

เทคนิคเยอะ เข้าใจง่าย ใช้สอบได้จริง
www.physicsblueprint.com

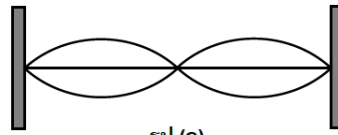
Follow IG พี่ตั้ว

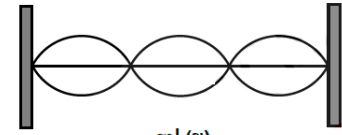
ออกแบบกระบวนการคิด ฟิสิกส์และวิศวะทุกสนามสอบ by พี่ตั้ว

7. แล่งกำเนิดคลื่นทำให้เกิดคลื่นในเส้นเชือกยาว 30 เซนติเมตร ที่ตรึงปลาย ทั้งสองข้างไว้ เมื่อใช้ แล่งกำเนิดคลื่นที่มีความถี่ 40 เฮิรตซ์จะเกิดคลื่นนิ่งดังที่แสดงในรูป (ก) ถ้าต้องการทำให้เกิดคลื่นนิ่ง ดังที่แสดงในรูป(ข) โดยอัตราเร็วคลื่นในเส้นเชือกคงเดิมจะต้องใช้แล่งกำเนิดคลื่นที่มีความถี่เท่าไร

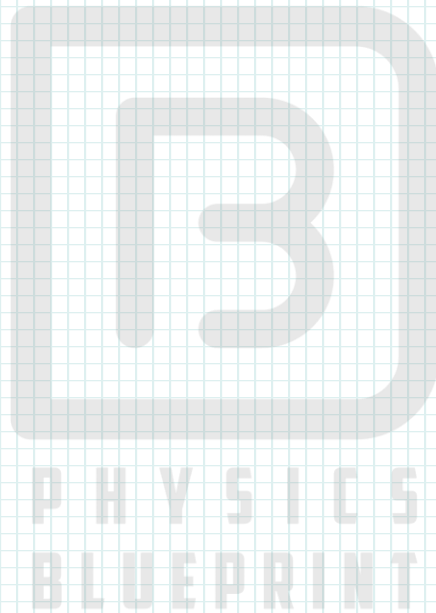
1. 20 Hz
2. 30 Hz
3. 50 Hz
4. 60 Hz

รูป (ก)

รูป (ข)

ADD LINE พี่ตั้ว

เทคนิคเยอะ เข้าใจง่าย ใช้สอบได้จริง
www.physicsblueprint.com

Follow IG พี่ตั้ว